

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

A helyi gazdaságfejlesztés lehetőségei a területi operatív programokban

Czene Zsolt

főosztályvezető-helyettes

NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM
Területfejlesztési Tervezési Főosztály

Önfenntartó falu – Fenntartható vidék IV.
2014. október 17.

TERÜLET- ÉS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI OPERATÍV PROGRAM (TOP) STRATÉGIAI CÉLOK

Partnerségi Megállapodás:

2014-2020 EU források 60 %-a gazdaságfejlesztést céloz.

- GINOP, TOP, VEKOP

A TOP elsődleges célja:

Térségi, decentralizált gazdaságfejlesztés, ezáltal a foglalkoztatás növelése

Két fő stratégiai cél:

1. Gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása
2. Vállalkozásbarát város/településfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása

TOP hatásköre, jellegzetességei

Célterület:

- EU besorolás szerint „kevésbé fejlett régiók”: az ország Budapesten és Pest megyén kívüli területe (18 megye)

Kedvezményezett/fejlesztések jellege:

A TOP elsősorban az önkormányzatok fejlesztéseihez biztosít forrásokat:

- az önkormányzatok gazdaságfejlesztési és azzal összefüggő
- város- és településfejlesztési akcióit támogatja.

Támogatások jellege:

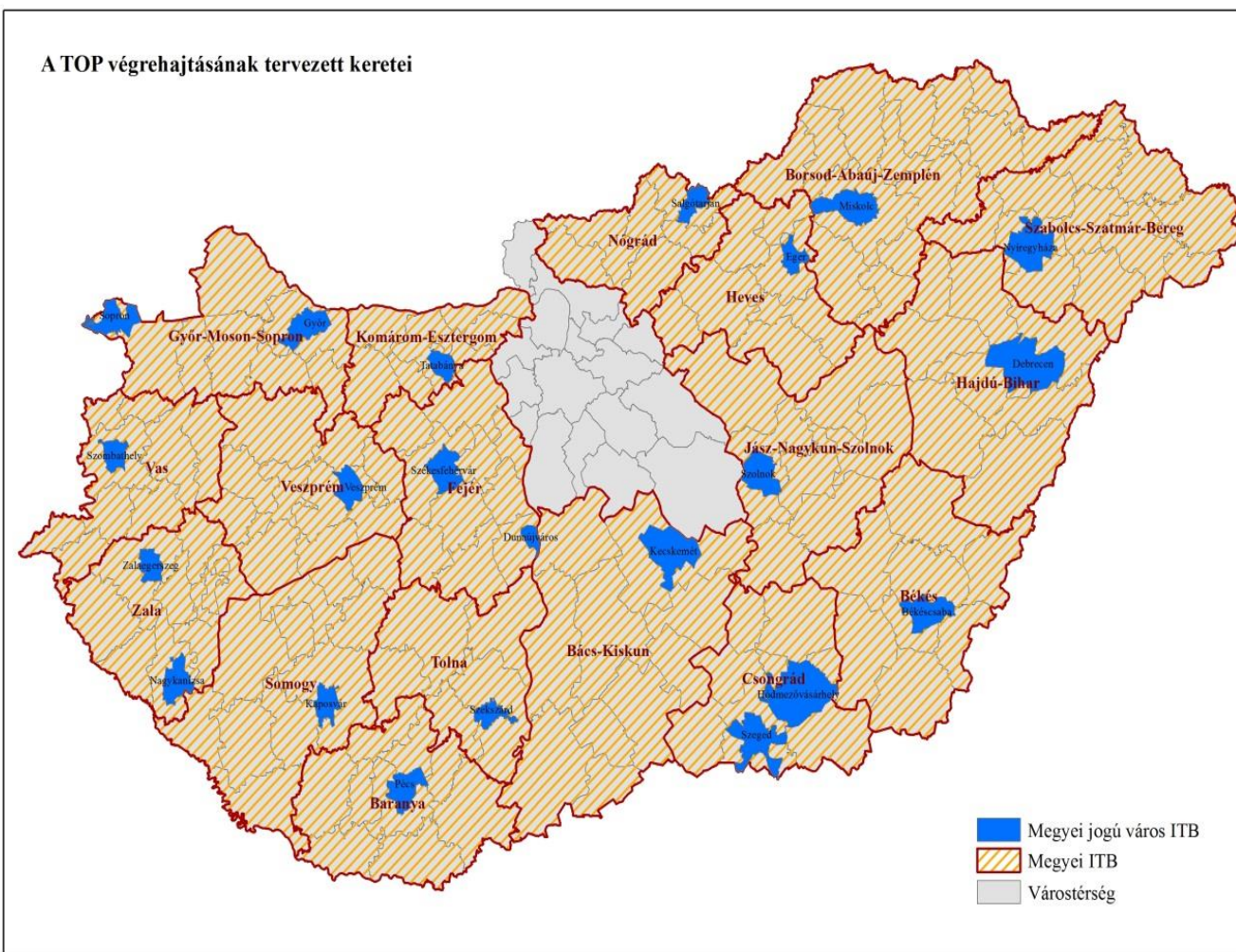
A TOP integrált területi programok alapján nyújt támogatást:

- a megyék és a
- a megyei jogú városok

összehangolt fejlesztésekre.

TOP megvalósítási tere: megyék és megyei jogú városok

Hogyan érvényesül a helyi gazdaságfejlesztési megközelítés a TOP-ban?

Tervezésben:

- Helyi, térségi szükségletekre reagáló átfogó stratégiai és operatív tervezésre épül:
  - megyei területfejlesztési koncepciók és programok
- Helyi fejlesztési szükségletek, fejlesztési igények feltárására épül
  - integrált területi programok
- Helyi szereplők bevonásával folyik a területi tervezés

Tematikában, beavatkozási logikában:

- TOP beavatkozási logikája az EU által biztosított keretek között a helyi gazdaságfejlesztési megközelítésre épül
- A TOP a helyi gazdaságfejlesztésben kulcsszerepet játszó helyi önkormányzatok gazdaságfejlesztési és gazdaság szervezési akcióit támogatja
- A helyi gazdaságfejlesztést a TOP keretében biztosított eszközökkel támogatja

1. Prioritástengely: Térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatás javítására

Alap: ERFA

Indikatív forráskeret: 41 % (482 Mrd Ft)

Célja: foglalkoztatás, önkormányzati helyi gazdaságfejlesztés

Indikatív támogatási tartalom:

- *Önkormányzati üzleti infrastruktúra* fejlesztése (pl. ipari területek, ipari parkok, inkubátorházak barnamezős területek hasznosítása) és kapcsolódó szolgáltatások (pl. befektetés-ösztönzés, közvetett vállalkozásfejlesztés)
- *Helyi termékcsatornákhöz kapcsolódó közösségi infrastruktúra* (pl. helyi élelmiszerellátáshoz, rövid ellátási lánchoz kapcsolódó közösségi logisztika, pl. raktár, hűtőház, városi/helyi piac)
- *Helyi piacszervezéshez kapcsolódó közösségi termék-előállítás* (pl. önkormányzati kisléptékű élelmiszer feldolgozás)
- *Helyi ellátáshoz kapcsolódó közösségi gazdasági tevékenységek* (pl. önkormányzati hulladékgazdálkodás, megújuló energiatermelés)
- *Gazdaságfejlesztést és foglalkoztatást célzó útfejlesztés* (jellemzően alacsonyabb rendű utak fejlesztése.)
- *Munkába állást segítő közszolgáltatások fejlesztése* (óvoda, bölcsőde, családi napközi).

Kedvezményezettek:

- Jellemzően önkormányzatok

2. Prioritástengely: Vállalkozásbarát és népességmegtartó településfejlesztés

Alap: ERFA

Indikatív forráskeret: 18 % (209 Mrd Ft)

Célja: a vállalkozások, befektetők és a lakosság számára vonzó települési környezet kialakítása, gazdaságösztönzés, fiatalok, népesség megtartása

Indikatív támogatási tartalom:

- *Barnamezős* területek rehabilitációja, rozsdáövezetek funkcióváltása (előkészítés, hasznosítás).
- *Iparterületekhez, gazdasági övezetekhez kapcsolódó településfejlesztés* (gazdasági tevékenységek és munkába járás segítésére)
- *Településközpontok gazdasági funkcióinak erősítése*, pl. városi piacok és kapcsolódó terek, hagyományos kereskedelmi, szolgáltatói terek revitalizálása
- *Család-és klímabarát települési környezet*, pl. zöld zónák, rekreációs és közösségi terek.
- *Kapcsolódó települési környezetvédelmi infrastruktúra* (belterületi csapadékvíz elvezetés).
- *Térségi és helyi turisztikai vonzerő-fejlesztés* (természeti és kulturális örökség).
- *Kapcsolódó szemléletformálás, képzések* (pl. helyi identitás, közösségi részvétel.)

Kedvezményezettek:

- Önkormányzatok, együttműködve vállalkozásokkal, lakossággal

3. Prioritástengely: Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés, kiemelten a városi területeken

Alap: ERFA

Indikatív forráskeret: 19% (222 Mrd Ft)

Célja: fenntartható városi közlekedésfejlesztés és önkormányzati energetikai korszerűsítés

Indikatív támogatási tartalom:

- Fenntarthatóságot és munkába járás könnyítését célzó, *kisléptékű (városi) közlekedési infrastruktúra-fejlesztések* és szolgáltatások (pl. buszforduló, buszöböl, buszváró, forgalmi épületek, utas-tájékoztató rendszerek, IKT („smart city”), települések közösségi közlekedési kapcsolatainak javítása, fenntartható mobilitási tervek, kerékpáros és gyalogos közlekedés
- Önkormányzati intézmények, önkormányzati tulajdonú ingatlanok, épületek *energiahatékonysági és megújuló energia-fejlesztései* (pl. fűtés, hőszigetelés, települési energia stratégiák).

Kedvezményezettek:

- Önkormányzatok

4. Prioritástengely: Helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése

Alap: ERFA

Indikatív forráskeret: 7 % (87 Mrd Ft)

Célja: önkormányzati intézmények szolgáltatási minőségének és infrastruktúrájának fejlesztése és szociális városrehabilitáció

Indikatív támogatási tartalom:

- Önkormányzati *egészségügyi alapellátást* biztosító intézmények szolgáltatási minőségének és infrastruktúrájának fejlesztésére, az elérhetőség javítására (prioritás).
- Önkormányzati *szociális intézmények* szolgáltatási minőségének és infrastruktúrájának fejlesztésére, az elérhetőség javítására
- *Fentiekhez kapcsolódó akadálymentesítése*, családbarát funkciók és akadálymentesítés biztosítására
- *Szociális város-rehabilitáció:* érintett városrészekben az életkörülmények javítása, a leromlott fizikai környezet felszámolása (lakótelepek, lakóházak)

Kedvezményezettek:

- Önkormányzatok önkormányzati társulások,
- Városrehabilitációs intézkedésnél civil szervezetek, egyházak

5. Prioritástengely: Községi szinten irányított városi helyi fejlesztések (CLLD)

Alap: ERFA és ESZA együttesen

Indikatív forráskeret: 4 % (43 Mrd Ft)

Célja: kísérleti jelleggel, városokban a helyi civil szervezetek, vállalkozások és önkormányzatok együttműködésével, alulról szerveződve alakított helyi akciócsoportokon keresztül, helyi fejlesztési stratégiákon alapuló fejlesztések – 20-30 db városi CLLD

Központi elem a helyi közösség részvétele a tervezésben és a megvalósításban.

Kiemelt cél a fiatalok részvétele, a fiatalok megtartása.

Lakótelepeken megvalósuló helyi fejlesztési, közösségszervezési programok ösztönzése.

Indikatív támogatási tartalom:

Helyi fejlesztési stratégia (HFS) alapján, helyi akciócsoport (HACS) tervezésével és közreműködésével:

- *Közösségi terek, kulturális intézmények infrastrukturális és szolgáltatásfejlesztésére*
- *Helyi közösségszervezésre, közösségfejlesztésre, kulturális és közösségi programokra*
- *Helyi gazdaságfejlesztést segítő terekre és programokra, pl. helyi termékek bemutatását., értékesítését célzó terek és szolgáltatások, kézműves mesterségek bemutatása, oktatása*

Kedvezményezettek:

- Városi helyi akciócsoportok
- Önkormányzatok, közintézmények, vállalkozások, civil szervezetek, egyházak.

6. Prioritástengely: Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztés, foglalkoztatás ösztönzés, társadalmi együttműködés

Alap: ESZA

Indikatív forráskeret: 11 % (127 Mrd Ft)

Célja: az ERFA prioritásokhoz kapcsolódó ESZA támogatások, kiemelten a megyei gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó foglalkoztatási célú támogatások, a szociális városrehabilitációhoz kapcsolódó közösségi, humán fejlesztések támogatása, továbbá a helyi identitás és kohézió erősítése

Indikatív támogatási tartalom:

- ERFA prioritások kapcsolódó ESZA elemekre
- *Humán erőforrás fejlesztés, képzések:* a gazdaságfejlesztési (1-es) prioritáshoz kapcsolódva foglalkoztatási célokra, pl. megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési integrációk, munkavállalók mobilitását, visszatérését segítő intézkedések, képzésük, készségfejlesztésük, kis- és középvállalkozások foglalkoztatásához kapcsolódó támogatása
- *Szociális városrehabilitációs* intézkedéshez kapcsolódó közösségi, humán fejlesztések
- *Helyi identitás és kohézió erősítése,* ERFA beavatkozásokhoz kapcsolódva helyi identitással, kulturális örökséggel, településfejlesztéssel kapcsolatos civil programok

Kedvezményezettek:

- önkormányzatok, képző intézmények, vállalkozások, civil szervezetek, egyházak.

A TOP TERVEZÉSI ÉS VÉGREHAJTÁSI MODELLJE

A TOP koncepciója:

Integrált területfejlesztési megközelítésre épülő tervezés és végrehajtás

- **Megyei integrált területi programok:**

Integrált területi program a megye MJV-n kívüli területére – 18 db megyei ITP

Megyei önkormányzatok tervezik és közreműködnek a végrehajtásban

Programrészei:

- Gazdaságfejlesztés
- Településfejlesztés

- **Megyei jogú városok integrált területi programjai:**

Integrált területi program az MJV területére – 22 db MJV ITP

- Gazdaságfejlesztést is megában foglaló városfejlesztési tartalom

Megyei jogú városok önkormányzatai tervezik a megyei önkormányzatok koordinálásával, és közreműködnek a végrehajtásban

- **Városi közösségvezérelt helyi fejlesztések:**

Városi helyi fejlesztési stratégiák – 20-30 db városi helyi akciócsoport

- Kulturális és közösségi, helyi gazdaságfejlesztési tartalom

Helyi akciócsoportok tervezik és hajtják végre

A VERSENYKÉPES KÖZÉP-MAGYARORSZÁG OPERATÍV PROGRAM (VEKOP) tervezésének keretei

Közvetlenül gazdaságfejlesztésre szánt forrás az összes uniós forrás 60%-a:

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)
- **Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP)**

Területileg decentralizált fejlesztések

- A területi szereplők meghatározhatják saját fejlesztési elképzeléseiket.
- A kormányzat iránymutatást és folyamatos konzultációs lehetőségeket biztosít.

Ágazati fejlesztések megvalósítása

A VEKOP forráskerete: kb. 270 Mrd Ft (hazai társfinanszírozással és teljesítménytartalékkal)

A VEKOP küldetése és fejlesztési irányai

A VEKOP küldetése, hogy keretet biztosítson Magyarország egyetlen **fejlettebb régiójának** további fejlődéséhez, gazdasági **versenyképességének** további növekedéséhez, illetve a **régióon belüli fejlettségbeli különbségek csökkenéséhez.** – *versenyképességi cél*

VEKOP stratégiai céljai:

- 1. a regionális gazdasági teljesítmény intelligens és fenntartható növelése (tudásgazdaság, innováció, vállalkozói környezet, a kis- és középvállalkozások fejlesztése)*
- 2. a foglalkoztathatóságot segítő társadalmi környezet fejlesztése (napközbeni gyermekellátást biztosító intézmények, foglalkoztatás növelését támogató programok, társadalmi együttműködés erősítése),*
- 3. a versenyképességet és a társadalmi együttműködést szolgáló közösségi infrastruktúra fejlesztése (közszolgáltatások és közlekedés energiahatékonyság-növelése, településrehabilitációs fejlesztések).*

A regionális gazdasági teljesítmény intelligens és fenntartható növelése stratégiai cél fejlesztési területei:

- vállalkozások növekedési potenciáljának erősödése Pest megyében,
- vállalkozások piacokon és együttműködésekben való részvételének erősödése,
- a vállalati K+I aktivitás és innovációs együttműködések erősödése,
- tudásbázisok megerősítése

A vissza nem térítendő forrásokat visszatérítendő támogatásokkal (pénzügyi eszközökkel) kombinálja a VEKOP.

A foglalkoztathatóságot segítő társadalmi környezet fejlesztése stratégiai cél fejlesztési területei

- foglalkoztatást támogató közszolgáltatási infrastruktúra fejlesztése (bölcsőde, óvoda, családi napközi)
- az álláskereső – különösen az alacsony iskolai végzettségűek – munkaerő-piaci integrációja, képzése
- jobb hozzáférés a gyakornoki helyekhez és növekvő vállalkozói kedv a fiatalok körében

A foglalkoztathatóságot segítő társadalmi környezet fejlesztése stratégiai cél fejlesztési területei

- a gazdaság igényeihez igazodó képzési és oktatási intézményrendszer
- társadalmi együttműködés erősítése

A versenyképességet és a társadalmi együttműködést szolgáló közösségi infrastruktúra fejlesztése stratégiai cél fejlesztési területei

- energiahatékonyság növelése az önkormányzati tulajdonú épületekben
- a szén-dioxid-kibocsátás csökkentése a közösségi közlekedés fejlesztése által
- a társadalmilag és fizikailag leromlott településrészekben élő lakosság életminőségének javítása

Prioritási szerkezet

VEKOP prioritás	Tematikus cél	alap
1. Vállalkozások versenyképességének javítása	3	ERFA
2. A tudásgazdaság fejlesztése	1	ERFA
3. Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása (közszolgáltatások, közlekedés)	4	ERFA
4. Települési környezet- és közszolgáltatás-fejlesztés (óvoda, bölcsőde, városrehabilitáció)	8, 9	ERFA
5. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok	9, 10	ESZA
6. Térségi gazdaság-fejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében	8, 10	ESZA
Országos hatású fejlesztések KMR területet érintő prioritási tengelyei (IKT, turizmus, közigazgatás)	2, 6, 11	ERFA, ESZA